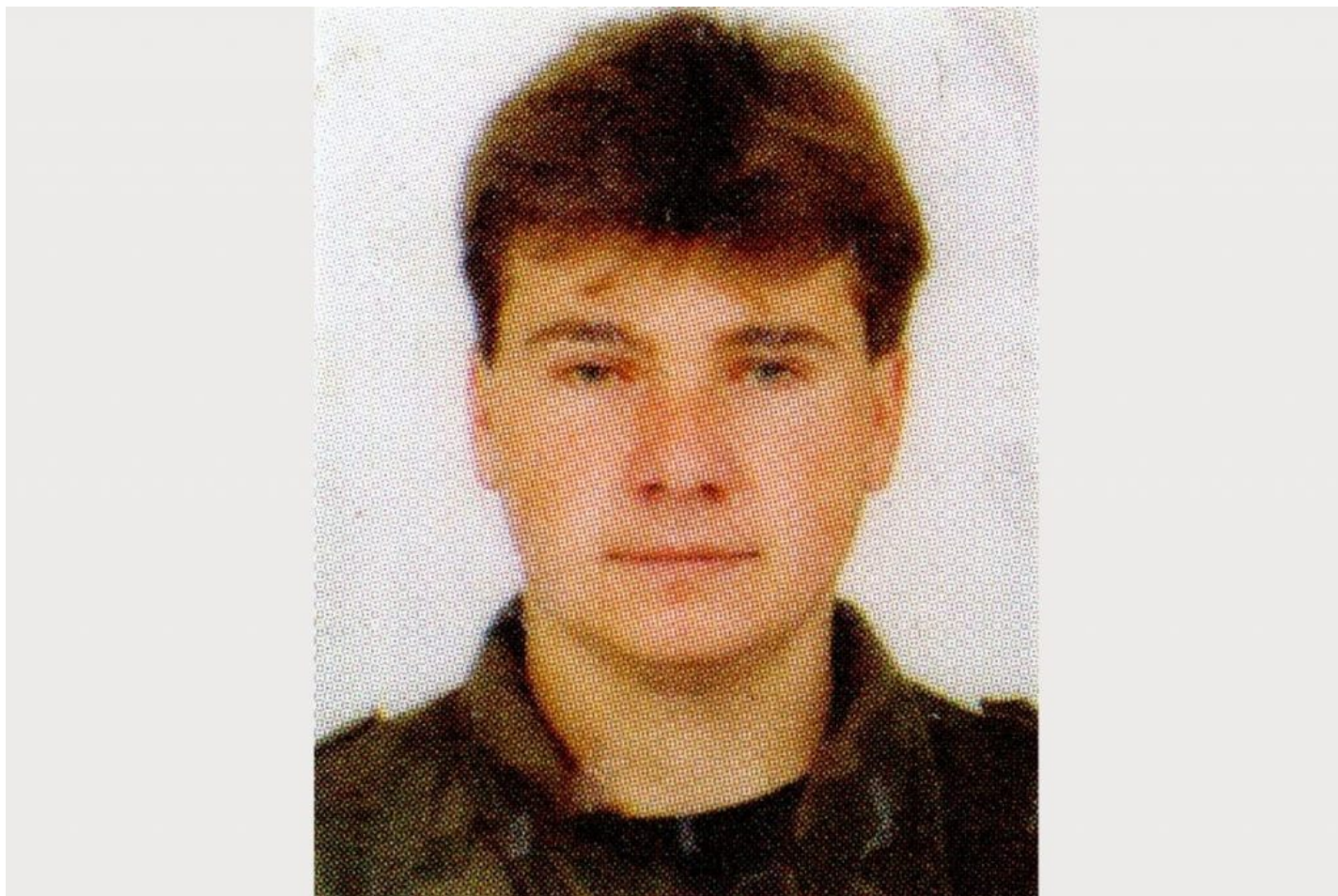

Izdvojeno • Priče ratnika

INTERVJU Damir Malina “Na prvoj crti pogodio me snajperist, jedva sam se izvukao. Danas točno znam tko je to bio.”

22. prosinca 2020. • by • Borna Marinić

Jedna od brojnih nacionalnih manjina koje su se uključile u Domovinski rat i pomogle Hrvatima u obrani zajedničke domovine bili su Česi. Osobito ih je puno bilo na ratištima oko Pakraca, Grubišnog Polja i Daruvara. O žrtvi Čeha na daruvarskom području možda najbolje govori podatak o najmanje 23 osobe češkog podrijetla koje su stradale i još četiri koje se vode nestalima. Prema tvrdnji **Eleonore Janote**, Česi su u jednom trenutku 1991. godine čak činili i većinu u sastavu Zbora narodne garde i policije na području Daruvara. U ljeto 1991. Daruvar se našao u vrlo nepovoljnoj poziciji. Grad u poluokruženju s pojedinih okolnih točaka pobunjeni Srbi i JNA imali su kao na dlanu. U sveopćoj mobilizaciji u obranu Daruvara se uključio velik broj Čeha. Jedan od njih je i **Damir Malina** rođen 1971. godine u Pakracu. Na prvoj crti bojišta teško je ranjen koncem studenog 1991. godine kao pripadnik 52. samostalnog bataljuna Zbora narodne garde.

Damire, možete li nam opisati Vaš život prije rata?

Živio sam u selu Gornji Daruvar koje je ustvari prigradsko naselje. U Daruvaru sam završio češku osnovnu školu i srednju školu također te postao elektrotehničar. U tom sam se gradu i zaposlio u građevinskoj firmi Novogradnja.

Neposredno pred rat služili ste obavezni vojni rok Jugoslavensku narodnoj armiji. Koje uspomene nosite iz tog razdoblja?

U Vranju u južnoj Srbiji sam 1990. služio JNA. Ondje sam se dokazao i puno toga naučio. Moram istaknuti da kao Čeh nisam tamo imao nikakvih problema. Kasnije su me prebacili u Prokuplje, isto u Srbiji. Na kraju sam bio i desetar, no nisam razmišljao da ostanem u vojsci. Svaki dan je bilo postrojavanje i oficir je održavao predavanje protiv Hrvatske. Kako nisam mogao ići kući mozak mi je bio stalno pumpan time. Kada sam se u prvom mjesecu 1991. vratio doma pitao sam ljude – pa što vi hoćete, zašto rušite Jugoslaviju? Bio sam tako raspoložen jer sam u Srbiji primao ograničene informacije. Jako mi je bilo teško aklimatizirati se.

Kakva vas je atmosfera dočekala početkom 1991. kada ste se vratili u Daruvar?

Bila je tu u općini Daruvar naelektrizirana atmosfera. U mom selu Gornji Daruvar, većinski češko stanovništvo počelo je ubrzo držati straže. Išao je i moj tata, ali mene to nije zanimalo. Vratio sam se na posao, imao sam curu u Bjelovaru i politika me nije zanimala. Imao sam 20 godina i druge interese. E kada su 20.7.1991. ubili u centru Daruvara trojicu hrvatskih policajaca, tu je počeo rasti inat. Jedan od ubijenih, Miroslav Polak bio je češkog podrijetla. Mi smo Česi idućeg dana išli u Čehoslovačku s folklorom i u autobusu su se pjevale hrvatske pjesme, bile su hrvatske zastave. To je bio okidač. Ubrzo, u osmom mjesecu je pala prva granata na Daruvar.

Jeste li razmišljali da se sklonite u Češku kada su krenuli napadi na grad? Kako ste se uključili u obranu domovine?

Ma ne. Nisam, nikada nisam o tome da se sklonim uopće razmišljao. U nedjelju ujutro 15.9.1991. dobio sam poziv za mobilizaciju. Tada sam se uozbiljio. Jedan dan bili smo na policiji, pa su nas uvečer bacili na punkt kod benzinske postaje prema Doljanima gdje je bila vojarna JNA. Ja sam zadužio M-48 pušku i 80 metaka.

Već idućeg dana našli ste se u pravom ratu.

Tako je, idućeg dana bio je napad na vojarnu. Došli su dečki iz Kutine, iz Garešnice pomoći. Kada su naše snage prodrle unutra došla je zapovijed, navodno iz Zagreba, da se stane jer da se nije stalo bilo bi puno većih gubitaka. Tako se pustilo njih da pobjegnu. Onda se idućeg dana ušlo lagano, ali uz sporadične borbe. Ostao je tzv. „zmijin rep“ i u tim borbama sa zaostalim snagama je poginuo zapovjednik policije iz Garešnice. Oni su se čitavu noć povlačili preko Dereze, Sirača i dalje prema Bosni. Tamo je bilo puno civila koji su se početkom rujna sklonili u vojarnu. Nakon što je osvojena vojarna došao je avion koji je to raketirao. Daruvar je tada dobio oružje, ja sam zadužio pištolj TT-ejac. Nakon toga se ustvari organizirala obrana Daruvara. Moram napomenuti kako je Češki narodni dom u Daruvaru bio cijelo vrijeme granatiran jer je u njega smješten Zbor narodne garde.

Je li postojala ideja da se Česi okupe u jednu postrojbu pošto ih se u obranu Hrvatske uključio zaista velik broj?

Pa da. Došla je jedna osoba koja je htjela po uzoru na 1943. godinu kada je u onom ratu na ovim prostorima djelovala čehoslovačka brigada. On je taj prijedlog iznio u Savez Čeha i Slovaka. Predsjednica Saveza Eleonora Janota je taj prijedlog pustila malo na teren da vidi kako se diše. Povratna informacija je bila da smo svi isti i da se ne želimo dijeliti već zajedno Česi i Hrvati braniti svoj dom. Dobro da je tako bilo. Nitko tada u ratu nije nikog pitao što si po nacionalnosti, s nama su bili i Srbi i svi smo zajedno branili svoj dom.

Koncem studenog 1991. teško ste ranjeni. Možete li nam opisati okolnosti i taj događaj?

Dobio sam zadatak da uvežem punkt na prvoj liniji prema Batinjanima sa zapovjedništvom putem radio stanice RUP. Zajedno s kolegom sam provodio žicu do vinarije „Badel“, ponijeli smo i jedan paket gore za dečke koji su bili gore. Išli smo kroz vinograde i penjali se do vrha vinograda gdje je bio punkt 3. čete. Iako su se tamo smjene mijenjale po mraku radi sigurnosti, nas je zapovjednik poslao u 10 ujutro. Bio je to 29.11.1991. Kada smo došli do punkta počelo se pucati na nas „malokalibarkom“ nekom. Sklonili smo se i pribrali i tad pitaju mene dečki gdje je paket za punkt. Ja popipam džepove kad oni nema paketa i vidim ga malo niže gdje mi je ispao. Izašao sam iz kuće i trčao po paket cik-cak. Kada sam došao

do paketa, krenem nazad i pogodio me tad snajperom u glavu. Danas točno znam tko me je pogodio. Iza toga ničeg se ne sjećam. Po pričama znam da je dečke uhvatila panika. Jedan je uspio dopuzati do mene i odvuкао me iza kuće u zaklon. Hvala Bogu ja sam prije toga doveo žicu do punkta i uvezo ga pa su dečki mogli pozvati pomoć. Došla su dva borbena oklopna vozila, jedan maljutkaš i jedan trocjevac. Dok je trocjevac tukao okolo da štiti nas, ubacili su me u ovog s maljutkama. Čak su mi rekli da sam normalno hodao, samo su mi plahom zamotali glavu. Nakon toga doveli su me u specijalnu školu gdje je bio privremeni dom zdravlja i kirurgije. Tu su mi sanirali ozljedu. Primio me doktor Ignjatovski koji me sanirao pa spakirao u kombi i sa mnom do Bjelovara. Jurili su jako. Inače treba 45 minuta, a mi smo stigli za 25. Hitna je vozila jako brzo jer je bilo pitanje zaista života i smrti. U Bjelovaru me dočekao kirurg doktor Veseli koji mi je iz mozga izvukao sedam fragmenata lubanje.

Kako je izgledao oporavak?

Bio sam 20 dana u nesvjestici. Sjećam se točno kako sam se probudio iz kome. Došao je moj zapovjednik, vidio sam ga kroz maglu. Pitali su me znaš li tko je to i rekao sam Kefa, to mu je bio nadimak. I tako, malo po malo sam se budio... Spašen mi je život, ali ostale su posljedice. Imam oštećenja vida.

I nakon rata ostali ste povezani s braniteljskom populacijom?

Već 1993. osnovan je ogranak HVIDR-e u Daruvaru na čelu kojeg je bio Marijan Križ. Poslije njega Vitomir Sakař a ja njegov zamjenik. Kada je on odustao, ja sam dobio povjerenje svih 74 invalida u Daruvaru koji su bili u HVIDR-i da budem predsjednik. Bilo mi je to kao Čehu velika čast što su me odabrali. To je tada bila jedina braniteljska organizacija odnosno udruga. Od 1994. do 1996. sam vodio HVIDR-u.

Kakva je situacija danas? Vrednuje li se žrtva Čeha u Domovinskom ratu na pravi način?

Manjine su u Hrvatskoj priznate, Česi koji su bili u Domovinskom ratu imaju sva prava. Daruvar je multietnički grad, sjedište Češke manjine, ali ima i dosta Srba. Oni koji su činili zločine nisu se vratili, a oni koje je Franjo Tuđman abolirao većinom su se vratili. „Moj snajperist“ nije se vratio.

Damir Malina danas je predsjednik Koordinacije Vijeća i predstavnika nacionalnih manjina Bjelovarsko – bilogorske županije (izvor – bjelovar.info)

*Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije

O autoru

Borna Marinić

Magistar povijesti, Radno iskustvo stjecao je u Hrvatskom povijesnom muzeju i na Hrvatskoj radioteleviziji. Autor je nekoliko knjiga i filmova na temu Domovinskog rata. Urednik je portala Braniteljski.hr te Facebook stranice Dogodilo se na današnji dan – Domovinski rat, također uređuje i vodi emisiju Domoljubne minute koja se svakog dana emitira na Hrvatskom katoličkom radiju.

[Pogledaj sve objave](#)